

Podjetniške mahinacije odkrite.

Tvrdka obtožena, da je plačala dinamit.

Chicago, Ill. — Ko je Charles Dold prečital na seji Delavsko federacije v Chicagu vest, ki jo je prinesel "Chicago Examiner" in je pred njim zagledala beli dan v "Tribunu" in "Heraldu", je sprožil kamen, ki se ne bo najbrzi ustavil, dokler ne bo pomožni državni pravdnik Nicholas Michels nastanjen v celici na severni strani mesta, notranji krožek v uradu državnega pravdnika razkrinjan v popolni gnolobi. Vest je v vseh treh listih enaka in pripoveduje o intervjuju s pomožnim državnim pravdnikom Michelson, v katerem pokladajo teroristične čine — eksplozivne bombe pred vrata delavcev, ki izdehuje glasovirje in stavkajo pri Lyon and Healy Piano kompaniji že pet in dvajset tednov. Nadalje pripoveduje vest, da vena prosedovalnih odbornikov pripada k Piano and Organ Workers uniji, šoferski uniji in uni-hinikov, ki so večkrat nagovorili uradnike Lyon and Healy kompanije, da se napravi sporazum.

Delegat Dold je pred zbranimi stopniki organiziranega delavstva podal na široko zgodovino. Povedal je, kako so bile arkovne straže aretirane, oddane pred sodišče in takoj izpušene. Pravil je, na kakšen način bile izposlovane sodniške prave, nastavljeni profesionalni pretepeti, da pretepetno strajke. Policiji in sarženti so bili smešeni s Craginove policijske postaje, ker niso hoteli aretirati mirnih meščanov. Končno je zvel poveljstvo na tej po-saržent Rogers. Šel je v prvi stan štrajkarjev, ki se navede za salunom. Dejal je, da se bo kesal, če ne stavi teh ljudi pod kap. Pojavila sta bila dva policaja k otomu saluna, ki sta vstavila koga, ki je hotel vstopiti. Dold se rekli, če ga dobe stati v bližini tovarne Lyon and Healy kompanije, da ga aretirajo in obtožijo težkega hudodelstva.

Tovarnarj je, da stavka ne pomeni boja proti Lyon and Healy kompaniji, ampak je to boj proti podjetniški organizaciji, ki je po-nas pod imenom "Illinois Manufacturers Association". Očital pomožnemu državnemu pravdniku Michelsu, da je prejel sub-jave. Navedel je kot zgled, da delavci spravljivi, podjetniki nespravljivi, da delavci po-sodi sodniku Smithu, da sodi o-ni med delavci in kompanijo, pravno je ta sodnik izdal sod-bko prepoved proti delavcem. Tavi je na laž trditve, da po-vovalni odborniki delavskih organizacij nadlegujejo uradnike in Healy kompanije, kajti kompaniji ni bil nihče drugi on, John Fitzpatrick in zvez-pogajalec.

Njim se je oglasil za besedo Fitzpatrick, predsednik delavske federacije. Dejal je, ni razočaran, če sta vest pri-l "Herald" in "Tribune", nek imenadilo ga je, da je ta-poročal "Examiner", ki ved-ardi, da ima za delavce enako-ne, da bi se prepričali v u-nikstvo, koliko je resnice na-ri Dejal je, da ima ceno, po-ri je stavka takoj končana, jo sprejme Lyon and Healy kompanija. Ta cena je priznanje izkazuje in da se tvrdka izre-za uvede v svoji tovarni unij-razmere. Povdaril je, da pre-ajverja nevarnost državlja-v v Illinoisu od strani podjet-je organizacije — Illinois Ma-nufacturers Association. Podjet-je neolajni napram vladi, je Fitzpatrick. Nadlegujejo

podnaka Zdrženih držav, in-jo izvršiti vse, da organizi-delavci ne pomagajo našim-v v strelskih jarkih. Dold

Vojaki! Vzemite "Prosveto" seboj v vojaški tabor. Polijite nam naslov s starim vred čim pri-dete v vaših klobukih.

Dekle skočila 100 čevljev v globočino

NAVZGLIO SKOKU S TAKE VI-SOČINE SE ŽIVI.

Pismo, naslovljeno na pomorščaka, razlaga tragedijo.

Waukegan, Ill. — Šetalc, ki so izrabili lepo pomladansko vreme za sprehod, so videli kako počasi stopa čudno oblečeno dekle proti viaduktu na Tennesseejevi cesti v Waukeganu in da se je ustavila, ko je prišla do najvišjega mesta na viaduktu, ki je poznano pod imenom "Lover's Leap". Od tu-kaj do tal meri 100 čevljev.

Dekle je splezala na ograjo, ki je štiri čevlje visoka. Tu je malo posedela, kakor da hoče premeri-ti globočino z očmi. Bližnji ljudje so spoznali, kaj dekle namerava in hiteli so k nji, da jo potegnejo dol z nevarne ograje. V tem trenotku je dekle skočila v globoči-no.

Nekdo je obvestil policijo in kmalu sta bila na mestu policeja Fred Thompson in William Coon, ki sta si napravila pot skozi ljudsko gružo. Pobraba sta no-to, ki jo je dekle imela pripeto na bluzi in se čita:

"Pošljite moje truplo mojemu očetu Charles Van Blaricou v Marion, Ind." Nota je bila pod-pisana "Edith Van Blaricou".

Bila je še druga nota v zapeče-ni kuverti in naslovljena na "Mr. Gordon, Hospital Corps, Great Lakes".

Dekleta so propeljali v bolniš-nico Jane McAllisterjeve, kjer jo je prekal dr. F. L. Gourley, ki je izjavil, da mogoče ozdravi, če-prav je skočila 100 čevljev glo-bočino. Van Blaricouova ima glo-mljeni dve rebri, ranjena pljuča in njeni živeci so pretreseni.

Blaricouova se je nastanila v hotelu Cameron kot "Mrs. Van Blaricou. Prišla je v Waukegan pred nedavnim časom in je dela-la nekaj časa v kavarni. Mrs. Hill, ki lastuje hotel, je dejala, da je opazila na nji, da je otožna in da se misli vrniti v Marion, ker je brez dela. Vprašala jo je, če hoče še obdržati sobo. Odgovo-rila je, da ne in Hillova ji je dala pisalni papir, ki ga je zahtevala. To je bil zadnji pogovor Hillove z Blaricouovo.

Pomorščak Fred Gordon se je takoj zglasil na policijski posta-ji. Razložil je na policiji, da je Blaricouovo srečal pred enim ted-nom in da se je med njima razvi-lo navadno prijateljstvo. Bila sta enkrat akupaj v gledališču.

Odprl je pismo in čital: "Ubila sem sebe, ker nisem vredna, da živim. Bila sem brez denarja in dela. Nihče me ni ljubil in bila sem zapuščena. Vi ste ravnali z menoj pošteno, toda še je en moč, ki ga sovražim. On je o-kenjen, njegovo ime je H. E. Air-heart in je nastanjen v hotelu Arlington v Waukeganu. Srečno! Vaša mala punčka, Edith."

V Waukeganu je neki Air-heart, ki je zaposlen v neki li-varni. Registriran je v hotelu Ar-lington, toda ni ga bilo tam, ko je hotel z njim govoriti častnikar-ski poročevalec.

TRIJE OBDOJENI RADI ROPA

Chicago, Ill. — Pred sodnikom Kerstenom so stali štirje obtožbe-ri radi ropa na Stockmen's Trust and Savings banko, ki je bila v decembru oropana za \$10,975. John O'Donnell je bil oproščen, Edward "Spike" O'Donnell je spoznan krivim, da je sprejel u-kradeni blago, Leonard Banks in Frank Bender pa ropa, izvršene-ga s samokresom v roki.

Banks in Bender sta bila obso-jena od enega leta v dosmrtno je-čo. O'Donnell pa najbrž dobi od enega leta do deset let.

VREME.

Danes gorkejšje v Illinoisu, la-hki južni vetrovi. Solneni vzhod ob 5:45, solneni zahod ob 6:07 p. m.

Angleži vrgle Nemce čez Sommo.

Kajzerjeve armade niso dosegle namena v štiridnevni bitki.

Današnje vesti bolj optimistične.

London, 25. marca. — Z bojilaca javljajo, da so angleške čete vrgle Nemce nazaj na vzhodni breg reke Some med Liecourtom in Briem južno od Peronne.

Vojni stan poroča, da so Nemci danes zjutraj ponovili dve na-pade severno in južno od Bapauma, toda angleške čete so odbile vse napade.

Pariz, 25. marca. — Francoške divizije so odhitele Angležem na pomoč in zavzele velik del bojne črte. V okolliu Noyona in na de-snem bregu reke Oise se vrše sl-lovitvi boji.

London, 25. marca. — Kljub o-gromni sili čet in topništva ni us-pelo Nemcem, da bi predrli zave-niško fronto, kakor so namerava-li, in četrti dan bitke ni prinesel nobene odločnosti. Strašni boji so v teku okrog Bapauma, blizo Peronne in v okolliu Hama, kjer se veče angleška in francoska fron-ta.

Angleške armade so se res u-maknile na 25 milj dolgi črti, ali ta umaknitev se je izvršila v red-u in s strategično potezo; zavezniš-ka fronta ni še nikjer pretrgana. Med umikanjem so Angleži izvršili nekaj protinapadov, ki so se z-gorobno končali. Strategija nemške Heige je, da zmanjša svoje izgube, a medtem prizadene sovražnika kar največ izgub, da se njegova ofenzivna moč čim prej izčrpa.

V nedeljo je sovražnik dosegel staro bojilce ob reki Somme, od koder se je moral umakniti pred enim letom. Tako sta Bapaume in Peronne — kdo se ne spominja teh imen! — zopet postala središče ljutih bojov. Bapaume je ključ do pozicij med Albertom in Arrasom in Berlin poroča, da se vrši kolo-salna bitka za posest tega mesta.

Nemški vojni stan javlja, da je Peronne padel, česar ne omenja angleški vojni stan. Med Bapaumom in Peronom so Nemci prišli do stare bojne fronte Transloy-Comblès-Maurepas, kjer so jih pa zadržali Angleži. Na južnem koncu bojilca, kjer ni bojevanje po-nahal niti eno uro, so Nemci do-segli Chauny, važno postojanko ob reki Oise južnozahodno od trdnjave La Fere. V tem okolliu ni so-vražnik toliko napredoval, kakor direktno od St. Quentin, kjer je prodril deset milj do nedelje. Angleške in francoske bojne črte se dotičejo blizo Chauna in francoska fronta proti vzhodu bi prišla v ne-varnost, ako bi Nemci prodrli do Compiègne proti Parizu. Toda Compiègne je še dobrih dvajset milj od sedanjega bojilca.

Velikina bitke je razvidna iz poročila angleškega glavnega stana, ki se glasi, da so letale samo v soboto vrgli veliko število bomb na Mannheim, medtem ko so oni sami izgubili le devet letal.

Berlin je večer poročal, da so Nemci odbili francoske in ame-riške poike na južnem koncu bo-jilca. Seveda ni znano, katere ame-riške enote bi bile v boju. Ne-uradno se govori, da so zavezni-ki na svojem zadnjem vojnem zboru v Versailles kreirali posebno re-zervno armado, ki je sestavljena iz angleških, francoskih in ame-riških enot. Ta armada ima služiti v slučajni sili, da prisloži na po-moč v odločilnem trenutku. Ni pa verjetno, da bi ta armada že zdaj operirala, ker imajo Angleži in Francozi dovolj bojnih sil za od-bijanje sovražnika. Mogoče so se pomaknile na bojno črto franco-ske divizije, pomekane z ameriški-mi polki, iz Chemin des Damesa.

Na ostalih krajih zapadne fron-te se vrše vroči topniški boji.

Massa nemške armade — imenitna tarča za topova.

London, 25. marca. — Poroče-valec "Daily Expressa" javlja z bojilca, da so Nemci planili čez "nidegavo ozemlje" v takih ma-nah, da ni bilo treba angleškim topničarjem dosti meriti. Bate-rije v Epely so streljale štiri ure v maso sovražnega vojaštva na 400 jardov daljave in ploha šrap-nelov je strašno orala vrste so-vražnika. Bataljoni v osadju so plezali in skakali preko gomil ml-lic, ki so padli preko njimi. Nem-ci so morali do danes izgubiti naj-manj 300.000 mož ne vstevši ujet-nikov.

Iz Amsterdama poročajo, da ne morejo nemški poročevalci samoj-čati hrabrosti angleških čet. Po-ročajo namreč, da Angleži s naj-večjo srčnostjo branijo vsak grč, hrib, vas in vsako utrdbo. Angle-ske baterije opravljajo morilno delo brez vsake panike in se ra-derejo čele tedaj, ko se Nemci pri-bližajo za par sto jardov, nakar angleški topničarji izstrelje zadnje munice in se umaknejo.

O velikih izgubah nemške arma-de priča tudi nemški ujetniki. Eden ujetnikov je izjavil večer, da je bila njegova kompanija v boj s 250 možmi, toda blit je bilo samo 50 ob času, ko je bil on ujet. Ako bo kajzer na ta način nadaljeval "pohod v Pariz," ka-kor je začel, potem bo sam prišel, kajti njegova armada bo prej po-klana.

O velikih premoči kajzerjeve ar-made javljajo, da pride ena divi-zija na vsak angleški bataljon, kar je približno petnajst moč pro-ti enemu. Hindenburg je atlačil po eno divizijo na vsakih 2000 jar-dov fronte. Najmanj 1,200,000 mož je vrglo nemško poveljni-stvo na fronto 50 milj.

"Morning Post" je večer kri-tiziral vrhovno poveljništvo bri-tijske armade, da ni koncentriralo dovolj čet na dotičnem kritičnem delu fronte, ki je bila izpostavljena nenadnemu napadu Nemcev že pretečeno jesen. List pravi, da se bo vojna odločila na zapadni fron-ti in vse angleške zmage, tudi okupacija Jeruzalema, morajo ob-leleti in pasti v neznanost vpr-išo kolosalne bitke, ki se zdaj vrši ob bregovih reke Somme.

Berlin poroča o smagi.

London, 25. marca. — Nemško uradno poročilo, ki je prišlo čez Amsterdam, se glasi, da se vrši gigantna bitka za posest Bapa-uma. Silna bitka se nadaljuje na črti Transloy-Maurepas. Med Per-ronom in Hamom so nemške čete prekorčile reko Somme na več krajih; med Somme in Ohne se nadaljuje prodiranje in Chauny je padel. Bojni plen Nemcev je ogromen. Angleži med umikanjem poligajo francoska mesta in va-si. Nemci bombardirajo trdnjavo Pariz s topovi iz velike daljave.

Drugo poročilo čez Amsterdam se glasi, da je kajzer Viljem brzo-javil svoji ženi v Berlin sledeče: "Z bojo pomočjo smo zmagali pri Monehyu, Cambrai, St. Quentin in La Fere. Bog nam je slavno po-magal in nam bo še."

Kajzer je tudi odlikoval Hin-denburga s "križem z zlatimi žar-ki" in podelil odlikovanje vsem ostalim višjim poveljnikom.

Američani se drže v zavzetih po-sicijah.

Washington 25. mares. — Voj-ni department poroča, da se ame-riške čete krepko drže v zaka-pih, katere so vzele Nemcem prejšnji teden severnozahodno od Batenville v Loreni. Naša ar-(Dalje na 3. str. 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) in Canada \$3 na leto, 51.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vso, kar ima, stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v objavi: 2. pr. (Februarja 22-18) poleg valnega imena in modernih pomenov, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravilno, da se vam ne izteče list.

KAJ JE NAŠA DOLŽNOST?

Kaj čaka ves svet, če zmagajo nemški in avstrijski avtokratje, dokazujeta Rusija in Rumunska. Nemški in avstrijski militaristi ne poznajo milosti za podjarmljena ljudstva. Sočustvovanja ne poznajo, v njih arcih je prostor le za najbolj sirov egoizem — egoizem zmagovalca, ki poklekne premaganemu nasprotniku na prsa in mu hladnokrvno zasadi bodalo v srce.

Zastopniki nemških in avstrijskih avtokratov so podpisali mirovno pogodbo v Brest-Litovsku, toda nemške in avstrijske armade prodirajo v srce Rusije, kakor da bi ne bilo sklenjenega miru. Po zadnjih poročilih prodirajo tri armade proti Moskvi. Zakaj vse to, ko je vendar podpisan mir z Rusijo? Nemški in avstrijski avtokratje hočejo opleniti Rusijo, da se odškodilo z velikim dobičkom za troške, ki so jih imeli z nabavo kanonov, pušk in drugih morilnih priprav. Pomnožiti in nagromaditi hočejo plen, da dobe sredstva za prihodnjo vojno, če ne dosežejo svojega namena v tej vojni. Njih cilji so jasni, njih dejanja govore odločno, kaj čaka premaganega nasprotnika, če mu diktirajo mir nemški in avstrijski avtokratje.

Rumunska je drugi zgled vsem, ki pričakujejo pravičnost od nemških in avstrijskih avtokratov. Brzjav je sporočil, da zahtevajo avstrijski avtokratje od Rumunske ves svet od rdečestolpnega prelaza do Gilramara, ki obsega 3.000 štirjaških milj, gorska prelaza Vulkan in Oriental, poleg pa še Železna vrata. To še ni vse! Poleg tega ozemlja hočejo avstrijski avtokratje ugrabiti še okoliš Predela, v katerem se nahajajo petrolejski vrelci, 140 milj dolg in 20 milj širok pas v Moldaviji, ki se razprostira dol od Okne in teče po njem železnica. K tej zahtevi je avstrijski grof Černin porogljivo dejal: "Za te izgube, naj se Rumunska odškodni v Besarabiji." Z drugimi besedami pomeni: "Mi smo vam ukradli svet, vi ga pa ukradite Rusiji."

Pametni ljudje se prav nič ne čudijo besedam avstrijskega grofa, kajti tako so se vedno govorili roparji, kadar so oropanega in okradenega človeka hoteli odškoditi za reči, ki so mu jih vzeli s silo. "Če jaz oropam tebe, pa primi ti drugega za vrat" je bila in ostane morala tolovajev.

Ali čas je, da se zdrami vse ameriško ljudstvo in spozna cilje nemških in avstrijskih avtokratov v tej svetovni vojni.

Rusija je že oropana Poljske, Finske, Litavije, Ukrajine in oboroženi hlapci nemškega kajzerja in avstrijskega Karla prodirajo še nadalje v Rusijo, da priropajo še več. Rumunska je oropana, Srbija pomandrana, akoraj vsa Belgija oropana in iz tega lahko sodi vsakdo, kaj čaka ves svet, če zmagajo nemški in avstrijski avtokratje.

Gostobesedni kajzerjevi agentje so še pred proglašenjem vojnega stanja med Združenimi državami in Nemčijo pripovedovali, da bo nemški kajzer že poslal Ameriki masten račun za odškodnino, ker so v Združenih državah izdelovali municijo za zaveznike in jih zalagali z živežem. Kajzerjeva jeza je še bolj narasla proti Združenim državam, odkar je ameriška republika proglasila vojno stanje, obenem se je pa povečala njegova želja po odškodnini. Kajzer je precej maščevalno človeče, pruski junkerji so tudi maščevalni, zato je nemogoče ceniti, kako visoko odškodnino bi zahtevali nemški in avstrijski avtokratje, če zmagajo v tej vojni med demokracijo in avtokracijo. Fakt ostane, da jo bodo zahtevali, če konča vojna zanje z zmago.

Ali naj vpricho tega dejstva držimo križem roke? Ali ni naša dolžnost, da storimo vse, kar je v naših močeh, da prekrizamo račune avstrijskih in nemških avtokratov?

Svobodo zahtevamo za Slovence, Jugoslovane, sploh za vse narode. Demokracijo hočemo ohraniti v ameriški republiki in v drugih državah, ki jo že imajo. Ne, mi gremo še dalje, demokracijo zahtevamo za ves svet, da se bo človeška družba lahko mirno razvijala v višje dru-

žabne forme. Ali bomo to dosegli, če držimo križem roke in ne sodelujemo v tem gigantičnem boju?

Svoboda in demokracija sta pred nami in lahko ju izvojujemo za ves svet, če storimo svojo dolžnost.

Vlada bo te dni apelirala, da kupimo zadolžnice tretjega posojila svobode, ker potrebuje denar za vojne potreščine, da uženemo avtokrate, ki so največji nasprotniki ljudske svobode in demokracije. Kaj je naša dolžnost, ki zahtevamo svobodo in demokracijo za ves svet? Ali naj tiščimo žepe in jih ne kupimo? Če to storimo, se bomo nekega dne bridko kesali, ker bomo morali plačevati "harač" nemškemu kajzerju. Kaj torej? Dolžnost nas veže brez izjeme, da kupimo s sredstvi, ki jih imamo kolikor mogoče zadolžnic tretjega posojila svobode. Slovenske organizacije — podporne, kulturne in politične — naj kupijo toliko zadolžnic, kot jim v to dopuščajo sredstva, vsak posamezni ameriški Slovenec naj po svojih sredstvih stori svojo dolžnost. Če smo za demokracijo vsega sveta, za osvoboditev vseh narodov izpod tuje pete, tedaj moramo to le dejansko dokazati z nakupom zadolžnic tretjega posojila svobode.

Pred nami je sedaj vprašanje: Ali damo denar za demokracijo in osvoboditev narodov, ali bomo pa po vojni plačevali odškodnino nemškemu kajzerju in njegovim satelitom?

Odločiti se ni težko! Za sužnost nismo bili nikdar, zato moramo pomagati demokraciji do zmage. Z.

Shod lokalne organizacije S. R. Z. v Chicagu.

V nedeljo popoldne (24. t. m.) se je vršil javni shod čikaške lokalne organizacije Slovenskega republičanskega združenja v Hoerberjevi dvorani, Blue Island Ave. in 21. Place, ki je dobro izpadel. Udeležba je sprva slabo kazala, toda med shodom se je dvorana napolnila prilično dobro.

Br. Fr. Aleš je otvoril shod s kratkim nagovorom in nato je pevali zbor "Slovan" iz Pullmana zapel dve pesmi.

Sledil je br. Fr. Zaje, tajnik čikaške lokalne organizacije, ki je v kratkem govoru orisal dosedanje delovanje združenja v Chicagu. Prvemu odzivu petnajstih društev so se pomeje pridružili še štiri društva, ki zdaj redno pokličejo svoje zastopnike na seje. Prva prireditve dne 27. januarja t. l. je imela sijajni moralni in materialni uspeh. Meseca maja bo imela lokalna organizacija drugo večjo veselico s Kristanovo igro v Cicero in čikaški rojaki so že danes vabljeni, da jo obiščejo. — Br. Zaje je apeliral na večjo aktivnost v Chicagu. Po drugih naselbinah je več gibanja in mi ne smemo zaostajati. Časi so resni in zato je naša dolžnost, da se dvignemo vsi in sodelujemo v boju za demokracijo proti avtokraciji.

Drugi govornik je bil br. Fr. Kerže.

Jedro njegovega govora je bilo: Beseda "zakaj" je ključ do znanosti in vsega napredka. V predivnih časih je človek verjel le očem in ušesom in varal se je toliko časa, dokler se ni enkrat vprašal: Zakaj vse to? — In odgovor na to vprašanje ga je privedel do neštetihi skrivnosti in mu zaštel nova pota. — Slovenci smo na glasu, da smo nadarjeni, ali tudi mi se neradi vprašamo: Zakaj? Bilil ste v starem kraju in videli, kako so propadala posestva, toda malokdo se je vprašal: Zakaj? Kaj je vzrok? Tudi v Ameriki je velika skupina našega naroda, ki se izogiba tega vprašanja. Imamo karakteristična stališča. Prva skupina so "avstrijaki", ki nikoli ne apelirajo na svojo pamet, da bi spoznali resnico. Enkrat so jim zabili v glavo, da je avstrijski cesar glava vsega in val drugi morajo biti pokorni hlapci in ta vera jim je ostala v krvi in mesu do današnjega dne. Ti ljudje spadajo med rastlinstvo in so odvisni od vetra; mrtve duše so v človeški družbi in četudi bodo enkrat spadalili v republiko, ostanejo brez pomena in mrtvi za vsak napredek. — Druga skupina je še bolj karakteristična. Podobna je tistim živalim v pravljici, ki so se spuščile v beg in teklo do morja. Ko so se ustavile, so izpraševale druga druga: "Zakaj smo bežali?", toda odgovor je bil pri vseh: "Zato, ker smo druge videli". Končno je povedal zaje, da jo on prvi bežal, ker se je splašil delja, ko je prišel padati po suhem listju. Tako delajo ljudje, ki gledajo zato, ker drugi gledajo in prikima vsakomur, kdor pride v večjem ali manjšem fraku in jim natrobi v ušesa nekaj penastih fraz. — Tretja skupina se zbira v krogu

Slovenskega republičanskega združenja. Izbrala si je najboljšo pot, ker se je ravnala po pameti. Ako hočemo, da bo naša domovina demokratska, tedaj moramo vedeti, da demokracija prihaja samo iz ljudstva in nikdar ne od vladarjev; prava demokracija iz ljudstva je pa mogoča le v republiki in ne v monarhiji. Združenje ima brataki program, ker zahteva združenje vseh štirih narodnosti, med katerimi so tudi Bolgari. Da so Bolgari danes na strani centralnih držav, so tega največ krivi monarhi na Balkanu. Ako bi ne bilo kraljev, bi vsekakor ne bilo bratomorne vojne med Srbijo in Bolgarsko leta 1886 in 1913. Kralji so delali razdor, povzročili sovraštvo in potem iskali maščevanja, v čimur leži dober del vzroka sedanjih svetovnih vojn. Svoboda Jugoslovanov in neoviran razvoj vseh štirih narodnosti je torej mogoče le v federativni republiki, ki ima segati od Jadranskega do Črnega morja. Govoril sem s nekim uradnikom državnega departmanta in mu razložil naš program. Dejal je, da je stvar lahko izpeljiva čim je enkrat poražena pruska avtokracija. To je razumljivo. Zmaga naše ideje je odvisna od zmage Amerike nad kajzerizmom. Podpirati je treba ameriško republiko in ji pomagati do zmage; ves naš narod v Ameriki se mora organizirati in delovati za poraz avtokracije, ako hočemo doživeti svobodo in naš cilj tudi za svoj narod. (Burni aplavz).

Nato je nastopil govornik br. Jože Zavrtnik, ki je izvajal v glavnem sledeče:

Senator Borah je pred kratkim dejal v zbornici: "Takoj v začetku vojne bi bilo treba poduhtiti ljudstvo, da se bje boj med dvema nazoroma — demokracijo in avtokracijo". — Slovensko republičansko združenje zastopa nazor demokracije. Slične bratake organizacije so na delu tudi v Parizu in Rusiji. Na drugi strani je Jugoslovanski odbor v Londonu, ki zastopa avtokracijo zato, ker hoče ustvariti monarhijo. Kdor tega ne verjame, naj še enkrat prečita 13. točko krfske deklaracije, ki direktno znači, da gre za ustanovitev avtokratične države na slovenskem jugu. (Aplavz).

Slovenci, ki smo se naselili v Ameriki, nismo se pozabili na avtokracijo v Avstriji. Tukaj smo spoznali košček demokracije. Lahko bi je bilo še več, ako bi ljudstvo hotelo, kajti pri volitvah lahko doseže vse, kar hoče. V demokratski republiki, kakor je Amerika, ima ljudstvo takšno vlado, kakršno samo hoče; v Avstriji, ki je avtokratična, je to nemogoče. Ali se bomo torej ogrevali za drugo Avstrijo v Jugoslaviji? Res bi bili neumni, če si še enkrat volimo staro sužnost! Ameriška republika je federativna in tukaj vidimo politično enakopravnost. V monarhiji je to nemogoče. Jugoslovanski monarhisti se že danes kregajo, kdo bo kralj. V Indianapolisu je nedavno stalo pred sodiščem tri najst Črnogorcev, ki so se stegli v Srbijo v dokazovanju, da bi bil Črnogorci Nikita boljši od srbskega Petra. Ako se torej že zdaj kregajo, kaj bo šele potem! Zato je najboljša, da pometemo z vsimi dinastijami. — Vprašanje nas:

Kako bomo dosegli republiko? Neumno vprašanje! Kako bodo oni dosegli kraljestvo? Brez poraza Nemčije in Avstrije ne bo republike niti "troimenske" kraljevine. Slovensko republičansko združenje polaga svoje nade v zmago demokracije in zato tudi podpira vlado Združenih držav. Wilson je dokazal v svojih poslanicah in zlasti v svoji brzjavki ruškim bolševikom, da ima Amerika zelo demokratske cilje v tej vojni, ki so lahko izvedljivi. Mladina odhaja na bojišče, ali naj tisti držimo križem roke, ki ostanemo doma? Ako torej podpiramo Ameriko na bojni fronti in doma s tem, da odjemljemo obveznice svobode, vojno-varčevalne znanke itd., delujemo s tem indirektno tudi za svobodo naše stare domovine in dosego našega cilja. Zdaj je treba iti v boj, da ne bomo pozneje plačevali harača kajzerju in izgubili republiko, katere ne bo, če ne zmaga Amerika v tej vojni! (Aplavz).

Zadnji govornik je bil br. Ebin Kristan in glavne poteze njegovega govora so:

Iz Londona smo imeli srečo dobiti nekaj gospodov, ki so pa odšli kakor so prišli. Zadnji je prišel dr. Vošnjak in najbrže bo imel enake skušnje kot drugi pred njim. Spoznavajo namreč, da med nami ni ljubezni do kralja. Sicer pravijo, da ni načelne razlike med našo in njihovo strujo in da je krfska deklaracija (njihovo av. pismo) le nekaka formalnost za slučaj skupščine. Deklaracija je brez obveznosti — ali v eni sapi nam pa dopovedujejo, da je zgodovinski dokument. V resnici pa hočejo, da jih vsi Slovenci priznamo za glavarje in jim slepo sledimo.

Ali je njihova deklaracija res tako nedolžen papir? Mene ne veže niti najmanj, ali logika ostane, da je Londonski odbor vezan na dotični papir toliko časa, dokler ga ne seže. Dokler pa odbor prišee na to izdajalako krpo papirja, se vsakdo zaveže za nov jarem, kdor podpira Londonski odbor.

Dalje pravijo, da ta krpa papirja prepušča popolno svobodo za tisti čas, ko bo o stvari odločala ustavodajna skupščina. Toda čitajmo črno na belem in videli bomo, da bo Jugoslavija monarhija s Karagjorgjevičem na čelu. To je jasno in že vnaprej zaključeno: Kdaj so gospoda vprašali narod? Gospodje so si pač mislili: Kaj pa je narod? Kaj bo masa, čreda odločala? Zakaj smo pa mi tukaj? Ker so se že odločili za "demokratsko" monarhijo, sem absolutno proti temu, da bi samo Peter kandidiral za kralja; naj kandidira še kdo drugi. Kralji padajo na svet tako, kakor vsi drugi ljudje, in če ima prine Aleksander pravico do prestola, potem jo imajo vsi Slovenci, Hrvatje in Srbi. To bo kraljevina, v kateri bomo vsi — kralji. Odpravimo frazo "veličanstvo," da ne bomo s to besedo pozdravljali drug drugega, in potem je to republika.

Proti monarhiji sem tudi zato, ker imam še nekoliko usmiljenja do monarhov. Pomislite, koliko stokanja je pri monarhih o "velikih odgovornostih, skrbih in trpljenju", ki jim ga nalagajo vladarske dolžnosti! Koliko sitnosti imajo npr. z ljubeznijo in ženitbami. Ženiti se smejo samo v svojem krogu in vsa visoka šlahta odločuje, dali je ta ali ona punca sposobna za njihov visoki krog. Proč s temi sitnostmi in trpljenjem vladarjev! Poženimo jih med svet, pa naj žive kakor vsi ostali ljudje.

Ravno Habsburžani in Hohencolerni nam služijo v slab zgled. Na vrhu je vladar in potem se vijeje obroči kast doli do oficirjev. Vse je razdeljeno po krogih in zunaj kroga je pa ljudstvo, ki drži vse kroge na svojem hrbtu. Ali bomo Jugoslovani tudi začeli s tem peklo?

Dr. Vošnjak mi je osebno rekel: "Kralj potrdi monarhijo šele tedaj, če se za njo izreče skupščina". Prečitam še enkrat 13. točko krfske deklaracije in tam stoji jasno kot beli dan, da brez sankcije kralja ne bo veljaven noben zaključek skupščine. Kako se to strinja? Recimo, da pride skupščina skupaj in zaključijo, da bo republika. Zaključek prinese kralju in — on bo sam sebi dal breč! Išite si takega kralja! — Dobro — pravijo — ne pozabite, kaj so Srbi naredili z Milanom. O, da enkrat se je to posrečilo, ampak takrat so rebelirali oficirji in poveljniki armade. Kako je pa to možno, če sto-

je za kraljem vsi častniki z armado vred?

Skratka: Kdor pravi, da je republika mogoča na temelju krfske deklaracije, je navadni blufar in lažnik.

Verjamem, da so Srbi demokratski in Bolgari so tudi, ker so se premalo časa v monarhičnem sistemu. Slovenci in Hrvatje so tudi demokratski, ker jim je avstrogroko tiranstvo moralo zabiti glave demokratske ideje. Demokracija mora torej priti iz teh narodov samih, ne pa od zgoraj, od kralja. Zakaj ne vprašajo ljudstva, česa hoče? Ker se boje, da bi ljudstvo zavrglo kralja. Na papirju je seveda mnogo obljub, ampak dokler je na krmilu glavar, ki izdažnjo besedo o vsemu, kar se sklene, ne dam nič na obljube. Ravno te dni imajo krizo pri srbski vladi. Ministrstvo je demisiralo in politične stranke zbirajo koalicijsko vlado, to je zastopstvo vseh strank v kabinetu. Aleksander je pa to zahtevalo kralj komalo odbil. Kaj je razlike med njim in Viljemom? To so znamenja, ki kažejo, kaj bi prišlo, če bo on kralj Jugoslavije.

Naše združenje zahteva federativno republiko, v kateri bodo vsi štirje narodi neodvisni v svojih notranjih zadevah. To se pravi, da se narodi razvijajo svobodno, ne pa da bodo s silo stlačeni v "en narod". Narod ne more politično v ponovo in ga prepeči, kakor si bi kdo želel. Jaz sem Jugoslovane in sem za zedinjenje Jugoslovanov vso vrsto let odkar političnim mislim, ampak zedinjenje mora biti po razmerah in možnostih. Fakt je, da Slovenci, Hrvatje in Hrvatje, Srbi so Srbi in Bolgari so Bolgari. Ne morem prijeti Slovence in ga stresti, da bo takoj padel iz njega Jugoslovane in rekel "Kuda ideš" namo "Kam greš" — Vsad nared na po svoje pisati in ima svojo literaturo, ki se ne da zavreči kar tako. Anglični bi radi spremeni pravopis, da bi se jezik tako pisal kakor se govori, ali ne morejo in ga storiti, ker imajo stoletja literature, ki se ne da kar tako sam. Ravno tako ne moremo napraviti naroda iz štirih skupin, ker to vzame časa.

Zato mora biti federacija s tonomijami in polagama se bo zlik viival v enega samega. Avstria je bila bik in jo hoteli germizirati vse narode že pred sto leti, ko so bili časi ugodni za raznarodjenje, kakor so danes ali nakanas se je izjavila, ali ker je Avstria kazala pest. Sli ne more iti nobena stvar.

To so razlogi, ki govore za centralizacijo in monarhijo. Na dolžnost je, da zahtevamo republiko na podlagi pravice samoodločevanja, kakor je dejal Wilson. Pravica samoodločevanja za Jugoslovane je potrebna tudi v tem reu večjih narodov, kajti svet je, da bo na Balkanu mir. Zato pravo vseh dinastij je odpraviti tudi prepri in zmeda, ki je naravo poaledica kavsanja med narodi.

Vprašanje jugoslovanske republike se tiče vsakogar, kdor bodeči mir in svobodo vsa ljudstva; dokler ne bodo svobodni vsi narodi, toliko časa ne moremo govoriti o svobodi človeštva. moremo se potegovati za svobodo drugih, dokler ne delamo za svobodo svojega lastnega naroda. Vsa izgovor je plikav. Po vsi meriki se dramijo slovenske nabine in se zbiraajo okrog republičanskega združenja. Velike skupnje za naš program se vrši v Pansylvaniji. Naprej z njimi! Zbujanje nima obljub niti garancij, da na strani združenja je pravo in zaupanje v moč ljudstva, se moramo postaviti in boriti program združenja. (Burno odbravnanje).

Med govori in nposled so stopili pevski zbori "Lira" (slovan zbor), "Slovan" in "Slovan" ter zapeli več lepih pesmi.

Končno je br. Aleš vprašal vzoče, če ima kdo kakšno vprašanje na govornike, ker se pa ni glasil nihče, je naznanil, da se nabralo v dvorani \$27.30 in se je zaključil pomembni shod.

Italijanski socialisti so se odločili za pacifism.

Rim, 25. marea. — Velika frakcija italijanske socialne stranke, ki je bila doslej ločena od protivojni, je sklenila priti v vojno, ko je uvidela, da Nemčija osleparila Rusijo in vavila roparski mir.

VESTI Z BOJISKA.

(Mednarodne izveštaje)

tillerije nadaljuje topniške boje v tem okolišču.

Severnozapadno od Toula so ameriške baterije bombardirale nemške položaje in taborišča za bojno črto. V neprestanih vpadih je ena ameriška patrulja prodrla do druge sovražne črte in se vrnila brez izgub. Ameriške čete so pomagale odbiti nemški napad, ki je bil izvršen na francosko črto v bližini ameriške fronte. Sovražni napad, ki je bil napravljen proti našim položajem v nekem drugem okolišču, je bil odbit, predno je sovražnik dosegel ameriške zakope.

Ameriška fronta v Franciji, 25. marca. — Naša artilerija je večeraj bombardirala mesto St. Bausant okraj sovražne bojne črte v okolišču Toula. Štirinajst nemških eroplanov se je večeraj pokazalo nad ameriškim okoliščem, toda naši topničarji so jih kmalu odpodili.

Ameriška patrulja je našla več nemških mrljev v bližnji granatni jami, ki so tam ležali že nekaj dni. Pri njih so našli važne listine in tudi pismo, ki ga je iz Nemčije pisala hči ubitega. V pismu stoji med drugim: "Zdaj nam pravi, da mir gotovo pride v juliju ali avgustu. Vse je bilo veselo, ko je prišla vest, da je nastal mir z Rusijo."

Bombardiranje Pariza.

Pariz, 25. marca. — Večeraj so Nemci ponovili bombardiranje Pariza iz daljave. Po prvih dveh granatah je bila dolga pavza, nakar sta padli zopet dve. Ena granata je zadela cerkev v predmestju, v kateri so obhajali svečanosti svetne nedelje. Več vernikov je bilo ubitih in ranjenih. Med ranjenimi v Parizu je tudi neki ameriški mornariški korporal; zadela ga je drobna razstreljena granata v prsi in ga hudo ranila.

Neuradno javljajo, da so avijati izledili "velikanski top", s katerim streljajo Nemci v Pariz. Nahaja se v gozdu St. Gobain 122 kilometrov od Pariza. Velika flota eroplanov je odplula v dotični okolišč, da z bombami uniči baterije teh topov.

"Veliki top" je bajka, pravi American.

Baltimore, 25. marca. — Emil Gathmann, sin iznajditelja Gathmannovega topa, je dejal danes v intervjuju, da je matematično nemogoče tak top, s katerim bi bilo mogoče streljati 122 kilometrov (76 milj.) daleč, kakor kaže delajo Nemci. Po njegovem mnenju padajo misteriozne granate iz eroplanov ali pa iz topov, ki so skriti kje med Parizom in fronto; najbrže prihajajo s cepelinov, ki plovejo visoko v zraku.

24-centimetrska granata ne more biti vržena daleč kot 15 ali 16 milj., pravi Gathmann. "Najmočnejši plini, ki so znani, naredijo 4000 čevljev hitrice v sekundi, in če se naperi top še tako visoko — recimo do maksimalne višine 44 stopinj — ne more nesti daleč kakor 16 milj. Granata za 60 milj. dalje potrebuje 7000 čevljev hitrice v sekundi, o čemur pa še nismo slišali."

Nemški transport se je potopil s admiralom vred.

London, 25. marca. — Iz Stockholma poročajo, da je nemški transportni parnik "Frankland" zadel ob mmo v bližini Alandskih otokov in se pogreznil na dno z vsem vojaštvom na krovu, med katerim je bil tudi nemški admiral von Meyer.

Ameriške vesti.

POLICAJ OBTOŽEN OESTNEGA ROPA.

Chicago, Ill. — A. Antonis, stanujoč na št. 819 Zapadne pet in tridesete ulice, je spoznal v policijsko John McNamara, dodeljenega čet drugega policijskega podčelnika Funkouserja, za prekrškovalec nemoralnih hiš, človeka, ki ga je pobil pred njegovo restavracijo na vogalu Pet in tridesete ulice in Halstedove ceste in ga in ga oropal za \$15.

Po Antonisovi izpovedbi so pobili John McNamara, neki "diverz", Dolun in John Win-... da ima zavrite bankocev, ko plačal nek v restavraciji. Sledi mu in na vogalu ga je eden

izmed trojice udaril s jekleno napetnico po glavi, medtem sta mu pa ostala dva vzela denar.

Antonitis je klical na pomoč. Prihiti se detektivski sarženti Diehl, Stephens in Murphy in so aretirali Wintersa in McNamara. Dohney je pobegnil.

Policijski lajtnat Miller a policijske postaje na Pet in trideseti ulici izjavlja, da McNamara prizna, da je udaril Antonitisa po glavi, ni mu pa vzel denarja. Lajtnat pravi, da ni dal zadovoljivega odgovora, zakaj je udaril Antonitisa. Kasneje sta ga izpraševala izvršujoči policijski načelnik Alcock in prvi namestnik Morgan Collins, toda McNamara ni hotel odgovarjati.

Načelnik Alcock je izjavil, da je bilo v omenjenem distriktu izvršenih več aličnih napadov in da pozove napadene osebe, če katorka pozna McNamara.

Napad na Antonitisa dokazuje, da je McNamara nevaren človek, ki sodi za omreženo okno.

DRUG DRUGEMU STA NAPRAVILA POKLON, SAJ VESTA ZAKAJ.

Chicago, Ill. — Billy Sunday, ki se je samega proglasil za misionarja in evangelista, ko je igranje z žogo obesil na klin, je napravil obisk veleposlanju J. Ogden Armourju. Po obisku je pa dejal:

"Fin človek je, smatram ga za najboljšega med mladimi finančniki v Chicagu. Poznal sem njegovega očeta, bil je izrazovit, fin človek, in vedno sem želel, da se snidem z njegovim sinom."

Besede so sicer banalne fraze, ki nič ne povedo, ali Billy ne zna na drug način povedati svojega spoštovanja do denarne moči. Seveda je bil Armour globoko "ginjen" od evangelistovega obiska, kar je povedal na tale način: "Mr. Sunday je zelo trezen mož. Zdaj šele vem, zakaj ga ho- dijo ljudje poslušati. Prvič hoče- jo nasiti svojo radovednost, drugič so zainteresirani, potem ga poslušajo, ker ga hočejo slika- ti."

"On vrši veliko dobro delo v Chicagu in obutim, da je mesto že dolgo časa potrebovalo nekaj takega. Nisem še slišal govoriti mr. Sundayja z odra, toda vedno sem hotel iti tje, mogoče pojdem enkrat zdajle te dni."

Da se Billy in Armour boljše spoznata, je za Billyja priporočljivo, da kupi Upton Sindarjev roman "Jungle", Armour se pa naroči na "Chicago Labor News."

SLEPAR PRILET NA ZAPADU.

Chicago, Ill. — V Los Angelesu so oblasti prijele Otto B. Reikreutza, ki je v zvezi z drugimi original sleparji meščani v Chicagu za \$70,000 z znano sleparksko ponudbo, da hitro obogate.

Sleparji so izdajali letake pod imenom "Kunza Paeking kompanija", v katerih so lagali ljudstvu da so izvršili vse priprave za prodajo konjskega konzerviranega mesa v kosirastih škafih z Združenimi državami in britsko vlado. Konzervirano konjsko meso bo služilo za prehranitev armade, je pripovedoval letak.

Ko je zvezni državni pravdnik Clyne dobil v roke letak, je takoj uvedel preiskavo, sleparji so se pa razpršili na vse vetrove, ker so jim tla postala prevroča pod nogami.

Reikreutza so prijele v Los Angelesu in ga privedejo v Chicagu. Zanj je določenih \$5,000 kot poroštvo.

KATOLIŠKEGA DUHOVNA POVALJALI PO SMOLNI PERJU.

Christopher, Ill. — Že pozno so potrkali na farovski vrata rev. John Kovalskega, župnika katoliške cerkve, neznan ljudje in ga povabili, da gre z njimi na javni štrikot. Tu je moral župnik sleči suknjo, telovnik in srajco, potem so ga namazali s smolo in potresli s kurjim perjem, ker je zahajal proti Združenim državam.

TRIJE ARETIRANI KOT ZAROTNIKI.

Philadelphia, Pa. — Zvezne oblasti so aretirale dva sovražna inozemca in naturaliziranega Američana, ki so obtoženi zarote. Vsak je moral položiti \$5,000 poroštva. Obtožnica jim očita, da so hoteli oslepariti vlado na ta na-

čin, da so ji prodali pokvarjene zrakomere za merjenje zračnega pritiska v torpedih.

Aretirani so Fritz Blerh, pod-ravnatelj United States Gauge kompanije v Sellerwillu, Pa., William Heindruke, delovodja, in George Schubert predelavec.

Wilsonov sibirski program zmaga.

Washington, 25. marca. — Uradno izjavljajo, da je državni departament prejel poročila iz Tokija, ki so precej zadovoljiva. Japonska je menda sporočila, da več ne računa na gotovost oborožene intervencije v Sibiriji. To pomeni, da je triumfal Wilsonov program z ozirom na položaj v Sibiriji. Wilson je bil ves čas odločno proti intervenciji.

Obenem so prišla poročila, da se je pričel čistiti položaj v Rusiji. Predstavniki sedanje ruske vlade so začeli iskati diplomatskih stikov z Združenimi državami pod pritiskom simpatij ruskega ljudstva, ki si želi več prijateljstva z Ameriko. Znamenja kažejo, da se bodo revolucionarji postavili v bran proti Nemčiji za svobodno vlado.

Državni departament bo sporočil odlok japonske vlade rusko-mu sovetu po ameriškem poslaniku Francisu.

Pričakuje se, da bo prodiranje nemških čet proti Moskvi zblížalo ruske sovjetke, ki so razdeljene glede na odobritev nemških mirovnih pogojev. Če je enkrat fakt, da je ameriška diplomacija paktirala načrte japonske invazije v Sibiriji kljub želji entente, da se invazija izvrši, mora ta fakt vplivati na ruski svet, da spozna resnično prijateljstvo Amerike do Rusije in da posveti več energije za odpor proti avtokratni Nemčiji.

Harbin, Mandžurija, 25. marca. — Potniki, ki so prišli semkaj z osebnim vlakom po transsibirski železnici, pravijo, da so se izboljšale razmere v Sibiriji. V Ekaterinoslavu so skušali kozaki ustaviti vlak, toda rdeča garda je ukazala kozakom, da odlože orožje. Ker zadnji niso hoteli ubogati, je rdeča garda streljala na kozake s strojnimi puškami, nakar so se podali in vlak je šel nemoteno dalje. Bolševiške čete so spremljale vlak do kitajske meje in skrbale, da je bilo potovanje varno.

Amsterdam, 25. marca. — Nemci so prijeli Kamenova, ki je načeloval ruski mirovni delegaciji v Brest Litovsku in kateri je potoval iz Londona nazaj v Petrograd. Prijeli so ga na Alandskih otokih.

Vedno na sodnijsko Sodnik: "Ali te ni že sram, ko prihajaš tako pogostoma na sodišče?"

Oboževalec: — "Gospod sodnik, sodišče je vendar častno mesto; saj ste vi še večkrat tu kot jaz."

Vabilo na veselico

katero priredi

Društvo "Triglav" št. 82, S. M. P. J. v Johnstown, Pa.

dne 1. aprila, t. l. v društveni dvorani

Začetek točno ob 2 uri popoldan

Vstopnina za moške je 35c — ženske so vstopnine proste

Uljudno vabimo vsa domača društva in iz bližnje okolice, kakor tudi slovensko občinstvo, da se množično udeležijo naše zabave. Za dobro in točno postrežbo bode skrbel veselilni odbor. Igrala bode izvrstna godba; za vsestransko zabavo jamčimo. Vsi na zabavo kliče ODBOR.

Vabilo na

Veliko plesno veselico

katero priredijo

"ZDRUŽENE SLOVENKE"

dne 6. aprila 1918 v Thomas, W. Va.

v Milkintonovi dvorani na Drugi cesti.

Začetek točno ob 5 uri popoldan. Vstopnina za moške je 50c.

Najuljudnejše vabimo vsa tujakinja društva in vse posamezne rojake in rojakinje iz Thomas in vse bližnje okolice — Coketon, Benbusch, Pierce, Campton, Henry, Dodson in Davis, W. Va., da se množično udeležijo zabave; posebno se vabimo vse slovenske žene in dekleta, ker nam ravno ustanoviti novo žensko podporno društvo. Za vsestransko dobro zabavo bo skrbel veselilni odbor. Vsi na zabavo ta dani "V Blagi je Modr".

ZADNJE VESTI.

ITALIJANI SO ZEBILI NA TLA OSEM SOVRAŽNIH LETAL.

Rim, 25. marca. — Vojni stan poroča, da so se vršili boji v zraku nad italijansko fronto. Osem sovražnih letal je bilo sbitih na tla.

Italijanski letalci so bombardirali železniško progo v dolini Lagarina in letalsko polje v Livanzu.

PREDSEDNIK WILSON ČASTITA GENERALU HAIGU.

Washington, D. C. 25. marca. — Predsednik Wilson je brojavno častil generalu Haigu, ker britake čete hrabro vtrajajo proti nemškemu navalu, in izrekel je zaupanje v končno zmago.

NEMCI NAPADAJO V GOSTIH KOLONOAH.

London, 25. marca. — Poročevalec Reuterjevega biroja poroča, da so danes jutraj Angliji izvršili protinapade med Neslom in Mamom. Britaki glavni stan poroča, da so v akciji tudi francoske čete.

Severno od Baupsuma so Nemci napadli ob sori s veliko silo, pa niso mogli skosi točo britakih krogel.

Poročevalec pravi, da se Nemci nanašajo na mnoge in hude napade. Pri tem poganjajo v boj nove divizije, ne da bi čakali na pomoč topništva.

Brsojarka dostavlja, da je sovražnik večeraj ves dan in ponoči pri luninem svitu napadal britske položaje.

DIVIZIJE PROTI BATALJONOM.

Glavni vojni stan britske armade, 25. marca. — Najhujši pritisk na britsko desno krilo je bil od strani Nemcev v četrtek jutro od St. Quintina. Sovražnik je imel za vsakih 2000 jardov fronte po eno divizijo proti vsakemu britakemu bataljonu. Namen sovražnika je bil zasesti Arvillers in Esigny-Le Grand, da tako pridobi osamlje za izvršitev nadaljnjih napadov. Zdaj je šele mogoče podati bolj detajlirana poročila o prvih bojih.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaj s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe: ne po smerni ceni.

ANTON BERNIK, Herminia, Pa.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja Rozi Glavan; ališal sem, da živi nekje v Chicagu, Ill., in zelo rad bi izvedel za njen naslov; če kdo rojakov ve za njen naslov, ga prosim, da ga naznani na UPRAVNIŠTVO tega lista, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Izasp. 17. junija 1907 v dr. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Prezident: John Vogt, box 200, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 88, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jofek Kuchel, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Turbovec, P. O. Box 1, Chasro, Ill.
Zapisnikar: John Molak, 4008 W. 81st St., Chicago, Ill.

NADOBNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 251 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. E. Taucher, 674 Alsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POBODNI ODBOR:

Anton Hrast, Gen. Del., Canonsburg, Pa.
Jože Hadžek, box 433, Smithton, Pa.
Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Patrovich, 14815 Hale Ave., Collinswood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik.

VARNOSTNI KESAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6208 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADNJE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA ROZPOVZANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 251, Canonsburg, Pa.

ZADNJE PREPILJIVE VARNOSTI, ki sta 24. roki prva in druga izstana, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, Gen. Deliv., Canonsburg, Pa.

VNI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNISTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravitelstvo "Prosvete" ne rabita imen uradnikov, marveč napisite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke v mesecu. Zadržek ob eni uri popoldan.

PREKLIC.

Podpisani preklujem vse svoje besede, kar sem govoril v zvezi z oziroma v nevednosti o Johnu Volkarju. Tebi pa, ki si vse to govoril, zanesel med ljudi pa povem, da tudi o tebi ni lepo, da raznašaj, češar nisi gotov, če je res ali ne. V bodoče je boljše, da malo paziš predno narejaš nepotrebnosti meni in drugim. Matija Arnold, Herminia, Pa.

KHO KORISTNE STVARI.

Razpolijam razne suhe rože in druge pripomočke, ki so opisani v knjigi "Domači zdravnik". Imam tudi mnogovrstne disave, ki so opisane v kuhinjskih knjigah in se potrebujejo za pripravo kulinjskih jedi, razna semena, kakor seme za solato, peteršilj, fi- kol, korenje, itd.

Pišite po ceniku.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je zdravnik, ki se ukvarja s vseh vrstnih boleznih, ki ima 30 let- no izkušnjo v zdravstvu, ki ima 30 let- no izkušnjo v zdravstvu, ki ima 30 let- no izkušnjo v zdravstvu.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije, ki jih povzroča bakterije.

Zdravilne kuge, ki jih povzroča bakterije,

VELIKA VAS

ROMAN

Francoski spisatelj EDGAR MONTEIL
Prevodilac F. K.

(Nadaljevanje)

"Da, ko sem zadnjič pravil enemu svojih dolžnikov, da bi bil povratek kraljevstva tudi povratek tla, med tem ko bi nam dal cesar demokratsko vlado, kak Napoleon bi bil blagoslov za Francijo in strah ostale Evrope in bi bil zato zagotovljen večni mir; tako sem rekel, in kaj meni ta otroka, kaj je tepec odgovoril?"

"Gotovo kako neumnost."

"Da, sodita sama, rekel je: "Prusi se pa vendar niso bali tudi Napoleona."

"Osel!"

"Hotel si je izposoditi dvesto frankov, pa sem mu rekel: Za ljudi, vam enake, nimam denarja, če pa hočete vedeti, zakaj se Prusi niso bali več Napoleona hočem vam povedati: Prusi se ga niso bali več od tistega dne, od kar so republikanci zahtevali potreben denar za vzdrževanje vojske."

"Dobro si mu povedal, tati!"

"Ali ni res? Naj le poskusijo republikanci z nami, vedno bodo prekratki."

"Možu si dobro odgovoriti, toda meni si pa še dolžan odgovoriti," pravi Ema.

"Radi kuhaš? Seveda dete, dobiš ga, saj veš, da ti še nisem odbil prošnje."

"Do kdaj ga pa dobim?"

"Kadar se popeljem v Lyon, gotovo dobiš kaj primernega."

"Ali bi se ne dobil kuhaš tudi v Grenoblu?"

"Že, toda v Lyonu je izbira večja."

"Vesta kaj, kar odpotujta otroka," pravi Chanat, "toda ne povejta preje nikomur, ljudje bi potem mislili, da hočeta kuhaše samo zato ker jim imata Slepčeva."

Gospod in gospa Felibien sta poslušala očeta svet, nekega večera sta odpotovala, ne da bi kdo vedel za to.

"Le pazita otroka, da kupita kaj lepega. Če me še stane denar, naj se jezita davkar in njegova žena pošteno, ko bode ta prekošana. Saj sta me dovolj jezila s tisto novodobno kramo, ki jo imata v salonu."

Slepčeva sta vedela, da nima nihče v celi Chambarski kuhaša, zato sta se posebno veselila, ker sta bila edina, ki se počutila v cerkvi toplo.

"Ali si videl, kako pozornost sva vzbudila?" vpraša gospa pl. Slepčeva svojega moža.

"Da, vti, ki sva ga naredila, je bil velikanek."

"Bojim se, da ni danes med celo mašo nihče molil, da sva tega midva kriva."

"Ah, saj gredo tako samo zato v cerkev, da dobe kaj snovi za ramačanje."

"Felibienova sta se posebno jezila, ona me je hotela kar požreti s očmi in je bila zelena nevoščljivosti."

"Da, videl sem njene strupene poglede."

"Možno je, da si kupi tudi kuhaš."

"Če bi ne bil predrag."

"O, nič ni predrago, če se hoče vstreti svojemu samoljublju."

"Kljub temu ne verujem, da bi dal Chanat denar, imeli bodo vrhutega stvari še za dražje, kakor so v resnici."

"Da, govorilo se bo najmanj osem dni o tem."

"Prihodnjo nedeljo bo cerkev natlačena polna ljudi, ki nas bodo hoteli videti."

"Potem damo še prihodnji teden povod splošnemu občudovanju."

"Meni je jako prijetno, Chanatove nekoliko ponižati in jeziti."

"To ni težko, so jako nevoščljivi, sami pa nimajo okusa, Emine obleke so grozne."

"Pri tem se ti ljudje nosijo..."

"Prosim te, kaj pa moreš pričakovati boljega od bonapartistov?"

"Kako smešen je župan, kadar izgovori ime Napoleon, ravno tak je, kakor bi imel polna usta."

"Slabo se bo godilo bonapartistom, le počakaj, samo da dobimo kralja."

"Damo jim enako s republikanci."

"Saj so popolnoma vredni drug drugega."

"Ne eni, kakor drugi niso nič vredni."

"In vendar ne smemo delati javno uroti tej bonapartistični sodrgi."

"Prirediti jim moramo celo v najkrajšem času obed."

"Kaj meni, ali naj povabimo tudi Alfonza, kot Eminega soseda?"

"Ha, ha in gospodično Ivano tudi, da pridemo Chanatu veselje."

"Jako npravnstven kraj, Roybona."

"O, pripoveduje se več stvari."

"Res? Povej, povej!" pravi gospa pl. Slepčeva.

"Med bonapartisti, kakor med republikanci ni niti enega dostojnega človeka; tako na primer ima čevljarjeva žena razmerje s pekomo."

"Pek je čeden mož."

"In lepa gospa Baillet..."

"Kaj, ta tudi, pa je tako pobožna."

"Da, pobožna in nedolžnost stanujeta v gorah."

"Chambarske lilije!"

"Veš kaj, sicer pa mora biti človek popustljiv, Roybona je jako dolgočasno gnezdo, kaj pa se hoče drugega pričeti?"

"Imaš prav."

"Ah, tu gre gospod kaplan mimo, gotovo pride notri."

"Poslušaj, ali se obnaša dostojno, če je sam s teboj?"

"Kako misliš to?"

"No, menim, če smo sami, pripoveduje take

stvari, da bi moral zarzdeti celo dragonski stražmešter, ne zamolči tudi, kar zve v spovednici."

"O, pripoveduje mi sicer razne stvari, toda vedno v dostojni obliki."

V tem trenutku je vstopil gospod kaplan, držal je klobuk v roki in se globoko priklonil."

"Dobrodošli, gospod kaplan, prosim sedite!" pravi gospa pl. Slepčeva in mu ponudi naslonjač.

Kaplan ogleduje naslonjač, potem pa vzame robec in se prične snažiti.

"O, sedite, vendar brez strahu, gospod kaplan, stoli so vendar za to."

"Vem, milostljiva, toda vaši so tako krasni, da se bojim jih pokvariti. Milostljiva je tudi edina, ki sprejema obiske v salonu, pri drugih ljudeh se mora sedeti na slavnatih stolah. Chanatov salon, na primer, ni v varnosti, da bi se obrabljil, ima vedno zaprtega in se ga poslužuje samo v redkih slučajih."

"O, pravi gospa pl. Slepčeva, "oprava je vedno pregrnjena, in vendar ni tako dragocena."

"Ne," pravi davkar, "njegova oprava je tovarniško delo, v vsakem ceniku jo dobiš, in ne stane več, kakor kvečjemu štiristo frankov."

"Res, gospod davkar, torej taka salonaka oprava ni tako draga?"

"Niti vinarja dražja."

"Tudi ta gospoda Provierom — Laforeta ne!"

"Tudi ne."

In vendar se zdi ljudem prelepa, da bi jo rabili."

"Da, delali bi se radi lepe, končno pa vendar izprevidijo, da so slavnati stoli zanje tudi dobri."

"Nič ni bolj smešno, kakor obisk pri Chanatu," pravi gosp. pl. Slepčeva. "Ivana..."

"Ha, ha, Ivana..."

"Ali je kaj novega v deklici, gospod kaplan, da se tako smejet?"

"Da, milostljiva gospa, toda ne upal bi se povedati pred vami."

"Gospod kaplan, kar povejte," pravi davkar radovedno.

"Trdi se... toda ne, ne morem povedati... mogoče cela stvar tudi res ni."

"Le povejte, nam lahko zaupate," pravi davkarica.

"Sicer stvar ni tako huda, pravijo, da je prišel zet svojemu tastu na sled, ne da bi imel zadnji pojem o tem. Gospod Felibien pa tudi sam nekoliko krađe."

Gospod in gospa pl. Slepčeva v glasen grohot.

"Sicer se pa ne more zameriti gospodu Felibienu, pravi ona, njegova žena je res grda."

"In vendar se tudi odškoduje, gre večkrat v Valvaro."

"O, gospod davkar, kako morete reči kaj takega..."

"Kako? Toda ljubi gospod kaplan, saj ste vi sami..."

"Imam dobro misel," pravi gospa pl. Slepčeva, "najbolje bi bilo, če se Alfonzo in Ivana vzameta."

"Izvrstna misel! Vi gospod kaplan prevzemite nalogo, da ju spravite skupaj," pravi davkar.

"O, gospod pl. Slepčeva, to bi bilo še bolj npravnostno."

"Zakaj? Ostalo bi lepo vse v družini," odvrne oni.

"Prosim, milostljiva gospa, hoteli ste povedati o obisku pri Chanatovih, pa sem vas prekinil," pravi kaplan.

"Da, obisk pri Chanatu. Ivana odpre duri, v resnici je jako čedno in jako ljubko oblečena — in nas pelje po temnem, obsejnim hodniku, po stopnjicah v salon. Počakati moramo pri vratih, ker notri je popolnoma tema, odpre okno, odstrani zavese, kajti ti ljudje zadržujejo svitlobo zato, ker se boje, da bi škodovala opravi. V salonu je vlažen vzduh. Ivana potegne še hitro preproge z divana in naslonjačev in potem obvesti svojo gospodo. Ljuba družina pride, nas pozdravi in povabi sesti, pri čemer Chanat ljubkuje pogleda na divan, dva naslonjača in šest stolov. Potem pa se govori o domači sreči."

"Kaj hočete milostljiva, niso prišli nikdar iz svojega rojstvenega kraja in nimajo pojma o življenju, samo bogati so."

"Kaj pa veste še kaj novega, razven one zgodbe, ki ste nam jo ravnokar povedali, gospod kaplan?"

"Ne mnogo, milostljiva gospa, otrok kmeta Girondona je bolan."

"Kaj pa mu je?"

"Kašlja."

"Ali ima oslovski kašelj?"

"Lahko mogoče."

"Pa vsaj ni kaka davica?"

"Ne, v Royboni se prikaže jako poredko, kajti srak je prezečen in suh."

"Kaj meni zdravnik?"

"Zdravnik! Saj ne pride v hišo."

"Nemogoče!"

"Tako je milostljiva gospa, saj veste, tukaj nimamo zdravnika, priti bi moral iz Saint Marcelina, to pa mnogo stane, vrhutega se pa dajo gospodje še jako prositi."

"Ali to je vendar grozno," pravi gospa pl. Slepčeva, ki je imela za bolnike in revne jako mehko srce.

"Pojdi in pogledaj, kako je z otrokom," pravi davkar svojci ženi.

Bil je mnenja, da spada izvrševanje del usmiljenja v delokrog katoliških žena, kajti prvi to ljudem upaja, potem se pa pri priložnosti tudi lahko porabi.

"Ali so Girondonovi revni?" vpraša davkarica.

"Revni ravno niso," odvrne kaplan, "dasi ravno jim mnogo tudi ne preostaja."

"Pod takimi pogoji ne grem ravno rada, je nekoliko težje obiskovati ljudi, kakor če bi ne imeli denarja."

(Dolje sledi.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Benet Trebitsky.

TRETI DEL.
DOMOVINI.

(Nadaljevanje.)

Seveda so se v daljavi plazilo tudi čudne postavbe; toda bližje si niso upale. Mrmrle so le čudne, zaklinjače besede. In če bi bili mogli, bi se bili za trenutek zvezali tudi z Nemei, da bi jim pomagali pokončati to današnjo radost z vsemi udeleženci, predvsem s tem latince, potem s kraljevičem in s celim prijatelstvom bukovskega starostja. Nič bi jim ne bilo zato, da se jeklo, s katerega se bo kadila še kri rojakov, zarine v njihove prsi.

To so bili viheci, tako popolnoma podobni nočnim pticam, ki paddjo popolnoma nad ogenj in si naenkrat osmote svoja krila. In zdlo se je, kakor da so se pomnožili, kakor da so priklleali iz sosednih krajev svoje tovariše na pomoč.

Toda naj so si mučili jezike z zaklinjanjem, naj so škripali jezice z zobmi in z najstrašnejšimi besedami izživali jezo večnih bogov — nebo je postajalo čistejše in čistejše, in kakor da prihaja nanj vsak trenutek več in več lesketajočih se zvezd.

Jitruščina svatba, na kateri sta drugovala kraljevič Valdemar in Draguška iz rodu Premislovcev, gotovo ne izgine iz spomina niti vnukom udeležencev in gotovo bodo o nji pripovedovale babice svojim vnukom najljubše bajke, v katerih se vse najverjetneje konča.

VI.

Da je imel stari Drslav Černin kako hčer, bi se moglo na prvi pogled soditi, da na Žinkovu sva sva svatbo. Danes se je sešlo sem gospodstvo iz cele okolice, med prvimi Bavor Strakonice s svojimi sinovi, Zdislav z Divišem, prednika junaških Šternbergov in Ratimir s Krasikova, praoče Švambergov.

Stari plizenjski župan je bil zopet tako v popolni bojni opravi, kakor da se pripravlja na boj, sam Bog ve kam.

Izmed sinov, katere je razposlal iskat Premisla, se doslej ni vrnil še nobeden.

Do današnjega dne ne ve na Češkem še nikdo, kam se je skril Vladislavov sin.

S Praškega zbora so odhajali, živketaje s teškimi meči in oštrogami, da so Pražani skoro ogluševali.

Drslav Černin je branil proti Vladislavu Premislovo pravo na vojvodski prestol kot pravo jedino zakonitega naslednika ter zapustil s svojimi tovariši dvorano še pred volitvijo škofa Dunjela.

Vojvoda mu ni skrivil niti lasu na glavi, da si mu je needen dober svetovalec šepetal na uho, da je to najvernejši človek v cellem vojvodstvu, da je to stara kača, akozi in skozi prenapojena s strupom...

A Drslav vendar ni verjel. Na potu se je popolnoma izognil Plizni in se zaprl na Žinkov.

Vladislav je bil vojvoda jako dobrega srca, toda nekoliko premalo in neizkušen. Zelo lahko bi se bilo zgodilo, da bi postal ne-hvaležno orodje v rokah nekaterih častihlepcev. In če je bila češka zemlja še na robu propasti, bi potem lahko v kratkem prišla na njeno dno. Privržence starega kneza je bilo treba odstraniti, naj stane kar hoče. Sicer bi ne bil kockal za češko zemljo niti cesar, ampak le kak nemški knez. Razmere v državi so bile najugodnejše za to, da se vrede domače razmere k zadovoljnosti vsakega dobrega človeka.

Stari Černin je povabil svoje tovariše na Žinkov samo iz tega vzroka.

In prišlo jih je več nego se jih je nadejal... Na nekatere ni niti računil. In prišli so tudi vsi popolnoma oboroženi, kakor da so šli to noč nameravali oditi v boj...

Dan je bil žalosten, vlažen in mrzel. Megla je bila tako gosta, da bi jo lahko rezal.

Češčin Trivke se je smejal, češ, da Krahulik z ribo ne najde niti posta v usta.

Ta dan je bil strog post v čast svetega Andreja apostola.

Žinkovski ribnik je proti večeru potemnel, kakor bi se bila nje-

gova voda izpremenila v jezersko črno.

In komaj je legla na zemljo noč, se je posvetila na nasipih večna za vešo in se druga z drugo spuščala v najposkočnejši ples; priletele so celo do obzidja in se dvigale višje in višje, a ko so bile že tako blizu, da bi jih mogla družina vloviti z rokami, so naenkrat ugasnile ali pa z bliskovno hitrostjo odletele nad črno gladino ribnika.

Družina na vtrdbah je pri teh prikazih komaj dihala, in Trivke je pripovedoval o večah dolgo bajko brez konca in kraja. In od daleč je poslušal tudi gradnik Krahulik.

Iz velike dvorane v gradu je bilo ališati zdaj in zdaj razburjenje govorjenje, in zdlo se je tudi, kakor bi včasih kdo z železno rokavico vdaril ob mizo.

Gradnik Krahulik se je vselej ozr lproti razsvitlenim oknom in vselej zamudil nekoliko stavkov Trivkovih bajke.

Naenkrat se je doli na cesti, vodeči proti gradu, oglasilo topotanje konjskih kopit.

Krahulik je napol oči in ušesa ter stopil k brani.

In kakor da si hočejo celo večje ogledati pozne goste. Cel roj jih je sedel na prsi in glavo prvega jezdeca.

(Dolje prihodnjaj.)

Čebeloreja.

M. B. Miklaušič, Olint. Tex.

(Konče.)

Sistem ameriškega čebelarstva je dosti prikladnejši nego evropski; je tudi uspešnejši in ne zahteva toliko opravila. Spretnemu čebelarju je možno upravljati 400 do 500 panjev čebel skozi čebelno sezono, izvzeto je seveda trčanje medu (odjemavanje medu). Pisec tega spisa in še nekdo drugi sta upravljala 1100 panjev, kjer je bil povprečni donos 90 funtov pri panju. Pri tem seveda pride v poštev potrebna oprema.

Širom Amerike je mnogo slovenskih kmetovalcev in nedvomno mnogo v krajih, ki so prikladna za čebelarstvo. Čebeloreja se izplača povsod, kjer je dosti cvetočih rastlin, kot na primer bela detelja, elsike detelja, alfalfa, ajda, lipa, sadno drevje, domača ali divja akacija in domače ali divje resje. To so le nekatere izmed glavnih medonosnih rastlin, in kjer je dosti teh, tam se čebeloreja izplača, ako le ne pridejo vmes kakke neprilakovane neprilike, kot čebelna bolezen, neugodno vreme ob času cvetja itd. V nekaterih krajih Amerike je več nam Slovencev tujih, medonosnih rastlin. V Idaho in zapadni Californiji raste takozvana "mountain sage", tu in tam zopet druga rastlina "holly". Za tistega, ki bi se hotel oprijeti čebelarstva, je važno, ako so mu znane vsaj najvažnejše medonosne rastline, ker sicer ne ve, kake so ugodnosti za čebelarstvo v njegovem okolišju.

V kolikor mi je do danes znano so za čebelarstvo najuspešnejši tisti kraji, v katerih je upeljana irigacija. V takih krajih navadno sejejo dosti alfalfe, ki v nekaterih krajih cvete po petkrat na leto. V takih krajih je pridelek medu skoro vsako leto velik, ker ni velikih vremenskih izprememb. Med iz alfalfe sicer ni najboljše kakovosti, ki se pa vendar lahko proda, zlasti danes, ko je pomankanje sladkorja in zavzema med njegovo mesto v mnogih slučajih.

Podrobno opisovanje raznih čebelnih paš se mi zdi odveč, le še sadnega drevja se mi zdi potrebno dotakniti: Cvetje sadnega drevja je dobra čebelna paš, ako je le ugodno vreme ob času cvetja, vendar pa velikega prideleka medu samo iz sadnega drevja ne moremo pričakovati, ker je le malo kje dosti sadnih vrto. Vendar pa, kdor ima sadni vrt, temu toplo priporočam vsaj nekaj panjev čebel, ker ravno čebele veliko pripomorejo k prideлку sadja: V časih sadnega cvetja je časih namreč obilo nektarja, ki zaliva kal sadu in ako ni čebel, ki bi ga odstranile tedaj kal umrje in posledica je, da drevo ne obrodi sadja! To ni trditve samo čebelarjev in botanikov, marveč trditve velikih sadnjerejev!

Tisti, ki živi v krajih, kjer so za čebelarstvo ugodne okoliščine,

mu svetujem — oprini se ga! Morda mi bo kdo odgovoril: Ali kako se naj oprinem čebelarstva, ako nimam potrebnih skusenosti? Da, to je sicer res težavno, toda kdo pa je bil rojen mojster v kakih strokih? — Nihče — le učenje in skuhanje so tega ali onega napravile mojstra! Današnji čas ne more primerjati tisti dobi, ko sem se jaz učil čebelarstva. Dobro se še spominjam, kako sem moledoval okrog starih čebelarjev v poljskih hribih ter se lele kaj naučil od njih, ali stari čebelarji so mi le neradi kaj povedali, le neradi kaj pokazali, in — naposled, če sem bil le preveč radoveden, so me celo neprimerno odsovali. Danes imamo v tem ziru velike vgodnosti; zlasti v Ameriki: V mnogih krajih širom Amerike se poučuje čebelarstva na kmetijskih šolah, kjer je za majhne stroške lahko dobiti najpotrebnejših podukov. Pa tudi od kakega uzonega čebelarja, če smo slučajno v bližini njegovega čebelarstva, se nam je možno marsikaj naučiti. V Ameriki je tudi mnogo dobrih in poučnih čebelarskih knjig in časopisov, ki so začetnikom čebelarstva v veliki pomoč. Da, danes so mnoge ugodnejše razmere, bodisi v katerekoli oziru čebelarstva, kot so bile pred dvajsetimi leti. Danes imamo poleg prilike za izobraževanje tudi vsakovrstno orodje, s katerega pomočjo opravljamo čebelarska opravila hitreje in uspešnejše; imamo prilike iztržiti naš pridelek bodisi v velikih ali malih množinah in naposled imamo tudi preizkušene metode, katerih se je treba samo oprijeti.

Meni se zdi čebelarstvo precej dobra stroka, kljub temu pa svetujem: "Dobro premisli, predno se je oprimeš!" In ako imaš pegum, da pričneš s čebelarstvom, nikar ne začni v prevelikem obsegu: k večjemu deset panjev ti zadostuje. Začni proučevati, kdaj in kaka je čebelna paš, kdaj in kakega opravila je potrebna pri čebelah. Dobra knjiga ti pri tem lahko veliko pomaga. Izogibaj se nepotrebnega odpiranja panjev in razdevanja okvirov, ker da kler stvari ne razumeš, tudi ne veš, kako vse to opravljati in s tega se le malo ali celo nič ne bo učil in pogosto čebelam celo škoduješ. Kadar pa veš kakega opravila je treba, pa opravi hitro in natančno. Mnogi začetniki v čebelarski stroki so preveč vneti in to strokovno navdušenje je pogosto vzrok neuspeha, neuspeh je pa vzrok, da ta ali oni opusti stroko, ki je morda velikega življenjskega pomena.

In ako rabiš orodje, premisli zopet, kaj in kakšno stvar rabiš. Ne izdajaj denarja za stvari, ki niso neobhodno potrebne in ne daj celo nerabne, zakaj dosti je v rodja, ki nam se ga ponuja v kličočih oglasih, ki pa pogosto več koristijo prodajalcu nego kupcu. Pri tem se je pametno držati pregovora: "Srednja pot, najboljša pot."

Slavni čebelarski strokovnjak Ivan Dziedzen pravi, da je čebelarstvo poznanja kmetijstva; človek, ki čebelarstvo pozna od bližje, mu mora pritrčiti. Kajti je pač lepšega kot lahko opravila zunaj v prosti naravi v lepih cvetočih pomladi in toplima poletja? In ko enkrat spoznaš čebelo, ko jo znaš negovati je užitek, se ti zdi, da ne bi mogel živeti brez nje. Čebela je pa tudi poučna človeku — Ni je stvar na svetu, ki bi se v pridnosti in varčnosti mogla primerjati čebeli. Pred leti, ko sem potoval po Dalmaciji ter obiskal dalmatinske čebelarje, sem na nekem velikem čebelnjaku videl napis: "Od čebele uč se živeti!"

V priročnem spisu sem pobral nekoliko čebelarske zgodovine in obenem nekoliko nasvetov tistim, ki jih morda zanima čebelarstvo. Rad bi bil opisal obširneje ali boljše, da med Slovenci ni dosti zanimanja za to prevažno panjo kmetijstva. United States Department of Agriculture ima v svojem poročilu, da je v Ameriki okrog 800.000 čebelarjev — želim, da bi bilo v bližini naše dečnosti v tem ogromnem številu tudi števil slovenskih čebelarjev!